

Українське кіно 90-х:

В чеканні чуда чи втрачений шанс?

В «Кіно-Театрі»
відбулася
конференція

Якщо поглянути на сучасне українське кіно в контексті боротьби світових монополій за ринки збуту, то неважко переконатись, що за останнє десятиріччя воно стало однією з найдоступніших жертв їхньої експансії. Упевнитись в цьому легко, кинувши бодай побіжним поглядом на телевізійні програми, на численні відеокиоски й афіші вже нечисленних кінотеатрів. Хто захистить наше кіно від тих, хто, користуючись позицією невтручання держави, широко відкрив доступ на екрани імпортованій, в основному американській кінематографії? Не кажучи про наслідки морального і соціального характеру, які очевидні для всіх, ця необмежена експлуатація нашого ринку привела до печальних економічних наслідків.

Захищати наше кіно від цієї експансії — це означає гарантувати йому свободу економічної ініціативи, свободу художнього виразу.

Захищати наше кіно — це значить захищати не низькопробну продукцію, а фільми, поставлені за принципами, що продовжують традиції українського кіно, які виразили дух і геній нашої нації. Організаційні, економічні і творчі аспекти українського кіно останнього десятиріччя обговорювались на конференції «Українське кіно 90-х. В чеканні чуда чи втрачений шанс?», яка була організована редакцією журналу «Кіно-Театр» за участі кафедри культурології та археології Національного університету «Києво-Могилянська Академія» і проведена 16 вересня 1999 року. В роботі конференції взяли участь: заступник міністра культури і мистецтв України **Ганна Чміль**, начальник управління кіно Міністерства культури і мис-

тецтв України **Микола Мазяр**, генеральний директор Національного центру Олександра Довженка **Володимир Мандрика**, співробітники цього центру **Сергій Тримбач** та **Віра Мельник**, режисер Національної кінематеки України **Сергій Марченко**, завідувачий кафедрою культурології та археології НаУКМА **Олександр Погорілий** (він зробив повідомлення «Українське кіно очима студентів НаУКМА» на основі соціологічного дослідження), головний редактор журналу «Кіно-Театр», старший викладач кафедри культурології та археології НаУКМА **Лариса Брюховецька**, кінознавець і сценарист **Людмила Лемешева**, декан кінофакультету Київського інституту театрального мистецтва ім. І. Карпенка-Карого **Володимир Горпенко**, завідувача кафедрою кінознавства інституту **Оксана Мусієнко** та викладач кафедри **Ірина Зубавіна**.

Після доповідей, які подаємо нижче, мала місце дискусія, де обговорювались животрепетні питання життєдіяльності кіно. Зокрема, говорилося про те, що хоча кіно економічно втратило від того, що прокат і виробництво роз'єднані, але, на думку Миколи Мазяра, якщо з'єднати ці дві ланки, то замкнене коло буде суперечити законам ринку. Йшлося про високий рівень відеопіратства в Україні, боротьба з яким повинна вестись ефективніше. Є в країні відомства, які намагаються з функціонування відеоринку мати собі вигоду, Міністерство торгівлі наприклад, Україна через високий рівень відеопіратства не визнається цивілізованими країнами як об'єкт співпраці в галузі кіно. В країні почалась робота над проектом TACISу за-

хисту авторських прав: у Спільці кінематографістів України утворена Асоціація захисту авторських прав. Не стала поки що Україна членом і таких впливових міжнародних кіноорганізацій як ФІАФ (Міжнародна федерація кіноархівів) та ФІПРЕСІ.

Йшлося про такий аспект, як взаємини кіно і телебачення, адже в багатьох європейських країнах кіно функціонує за підтримки телебачення, а у нас така підтримка ще тільки в зародковому стані при тому, що телебачення активно експлуатує кінопродукцію. Хоча телевізійний ринок в Україні не такий бідний — за 1998 рік зафіксовано 200 млн. американських доларів прибутку з реклами. А якщо говорити про відеоринок, то його прибутки майже не фіксуються.

Прозвучала ще одна проблема в дискусії: наша держава не замовляє спеціалізованій кіностудії («Укркінохроніка») кінолітопису держави, того, що має кожна країна світу. Адже це потрібне і нам, і нашим нащадкам.

А як у нас готуються професіонали для кіно? Кінофакультет занепав у фінансовому відношенні, й значною мірою це пояснюється розгулом аматорства в електронних ЗМІ - є в країні сили, яким не вигідні професіонали в кіно. Але, виявляється, підготовка на кінофакультеті переживає відчутні зміни: студенти йдуть на телебачення, з 3 курсу створюють власні творчі групи і виконують замовлення. На думку В. Горпенка, «результати фантастичні: студенти набувають досвіду, у них з'являється впевненість у власних силах».

Редакція сподівається в наступних числах продовжити розмову про українське кіно 90-х.